

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาความเข้าใจเรื่องความสันโดษในพระพุทธศาสนาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เข้าค่ายคุณธรรม ได้ดำเนินการศึกษาดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ
4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมค่ายคุณธรรมของศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ณ ค่ายคุณธรรมวัดน้ำบ่อหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 150 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเองเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จะแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ โดยถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับชั้นที่ศึกษา อาชีพผู้ปกครอง สถานภาพของผู้ปกครอง ผู้ที่ให้การอุปการะเลี้ยงดู และศาสนา

ตอนที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความสันโดษ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ มีเกณฑ์ในการตอบคำถาม คือ ใช่ และ ไม่ใช่ ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

ข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 1 – 2 ข้อ 4 ข้อ 6 และข้อ 9 – 10

ใช่	ให้	1	คะแนน
ไม่ใช่	ให้	0	คะแนน

ข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 3 ข้อ 5 และข้อ 7 – 8

ใช่	ให้	0	คะแนน
ไม่ใช่	ให้	1	คะแนน

และสามารถแบ่งช่วงคะแนนในรูปของคะแนนรวมของความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความสันโดษ ซึ่งมีคะแนนรวมทั้งสิ้น 10 คะแนน ได้ดังนี้

คะแนน 1 – 3	หมายถึง	มีความรู้ในระดับน้อย
คะแนน 4 – 6	หมายถึง	มีความรู้ในระดับปานกลาง
คะแนน 7 – 10	หมายถึง	มีความรู้ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ความเข้าใจเกี่ยวกับความสันโดษของนักเรียนที่เข้าค่ายคุณธรรม เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแต่ละข้อคำถามมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100-103) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

ได้รับความรู้ความเข้าใจมากที่สุด	5	คะแนน
ได้รับความรู้ความเข้าใจมาก	4	คะแนน
ได้รับความรู้ความเข้าใจปานกลาง	3	คะแนน
ได้รับความรู้ความเข้าใจน้อย	2	คะแนน
ได้รับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด	1	คะแนน

สำหรับการแปลผล ได้นำคะแนนค่าเฉลี่ยคำตอบของความคิดเห็นมาเทียบกับเกณฑ์ที่ใช้ในการแปล ความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100-103) มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความเข้าใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ผลที่ได้รับจากการเข้าค่ายคุณธรรม เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแต่ละข้อคำถามมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100-103) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

ผลที่ได้รับมากที่สุด	5	คะแนน
ผลที่ได้รับมาก	4	คะแนน

ผลที่ได้รับปานกลาง	3	คะแนน
ผลที่ได้รับน้อย	2	คะแนน
ผลที่ได้รับน้อยที่สุด	1	คะแนน

สำหรับการแปลผล ได้นำคะแนนค่าเฉลี่ยคำตอบของความคิดเห็นมาเทียบกับเกณฑ์ที่ใช้ในการแปล ความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100-103) มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 4.51 – 5.00	หมายถึง	ได้รับผลในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3.51 – 4.50	หมายถึง	ได้รับผลในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2.51 – 3.50	หมายถึง	ได้รับผลในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.51 – 2.50	หมายถึง	ได้รับผลในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.00 – 1.50	หมายถึง	ได้รับผลในระดับน้อยที่สุด

3.3 วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร บทความ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “สันโดษ” เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
2. นำตัวแปรที่ได้จากการศึกษาในข้อที่ 1 มาพิจารณาเป็นตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา
3. สร้างข้อความที่เป็นคำถาม เพื่อทำเครื่องมือในการศึกษา เป็นแบบสอบถาม

3.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้ทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดในสิ่งที่ต้องการศึกษาดังนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) นำเสนอแบบสอบถามที่สร้างแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความชัดเจนและความเหมาะสมของข้อความแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะนั้น
2. การทดสอบความเชื่อถือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try – out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาของแบบสอบถาม แล้วนำเอาข้อมูลที่ได้มาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) ตามแบบของ Cronbach แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ปรับแก้ไขแล้วไปทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีหาความเชื่อมั่นสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 45)
ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

α	คือ	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
n	คือ	จำนวนข้อ
S_i^2	คือ	คะแนนความแปรปรวนของรายการแต่ละข้อ
S^2	คือ	คะแนนความแปรปรวนของทั้งฉบับ

จากการคำนวณหาความเชื่อมั่น “สัมประสิทธิ์แอลฟา” (α – coefficient) ของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเข้าใจเกี่ยวกับความสนใจของนักเรียนที่เข้าค่ายคุณธรรม มีค่าเท่ากับ 0.832 และผลที่ได้รับจากการเข้าค่ายคุณธรรม มีค่าเท่ากับ 0.891 และเมื่อนำไปเทียบกับเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งระบุว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาไม่ควรต่ำกว่า 0.80 แสดงว่า แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ศึกษาโดยรวบรวมข้อมูลจากพระไตรปิฎก อรรถกถาฎีกา
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาคสนาม โดยทำการเก็บ

รวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด ปรับปรุงแบบสอบถาม (Questionnaire) และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 150 คน กับผู้เข้าค่ายคุณธรรมของศูนย์บริการวิชาการมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา พร้อมกับแนบหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวันเวลาที่จัดการอบรม โดยทำการแจกแบบสอบถามให้กับผู้เข้าค่ายก่อนเข้ารับการอบรม และเมื่อได้รับการอบรมเสร็จสิ้นผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับผู้เข้าค่ายอีกครั้งหนึ่ง
3. นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนและการสูญหายของข้อมูล
4. ข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์ แปลผล สรุปและเขียนรายงานผลการวิจัย

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ ด้วยการแปลงสภาพแนวความคิดเห็นหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษาเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และ เพื่อทำการคำนวณหาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัย เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วสรุปผลการศึกษาวินิจฉัยในรูปลักษณะของการใช้ตารางประกอบดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ ซึ่งระบุค่าข้อมูลที่ได้เป็นค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percent)
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความสนใจ วิเคราะห์โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ ซึ่งระบุค่าข้อมูลที่ได้เป็นค่าความถี่ และค่าร้อยละ
3. ความเข้าใจเกี่ยวกับความสนใจของนักเรียนที่เข้าค่ายคุณธรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางแสดงค่าเฉลี่ย (Mean: μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)
4. ผลกระทบที่ได้รับจากการเข้าค่ายคุณธรรม วิเคราะห์โดยใช้ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. การวิเคราะห์ข้อมูลในการทดสอบวัตถุประสงค์และสมมติฐาน ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยและทดสอบค่าเฉลี่ยด้วย t – test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว F – test โดยกำหนดระดับสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05